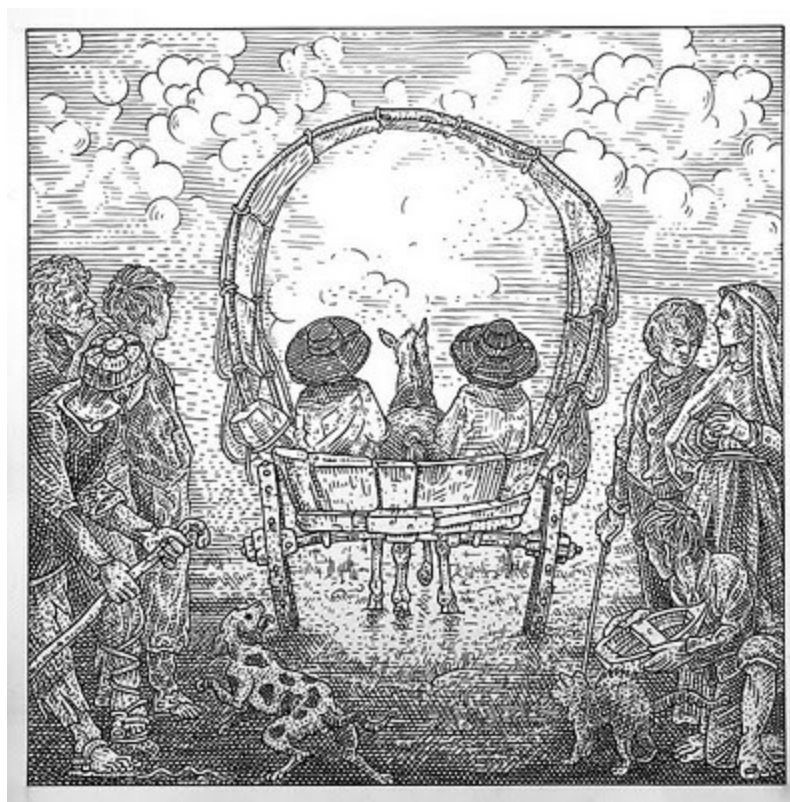

Theodore J. Kaczynski: Bolondok hajója

A fordítás alapjául szolgált: Theodore J. Kaczynski - *Ship of Fools*, 1999.
<http://www.sacredfools.org/crimescene/casefiles/s2/shipoffoolsstory.htm>

A fordítás alapjául szolgáló szöveget a szerző korrektúrázta.

Fordította és jegyzettel ellátta a szerző közlése alapján Kudri Dávid
A fordítást az eredetivel egybevetette Zöldi Erik
Lektorálta Balogh Sámuel

A borítón Orosz István *A bolondok hajója XLVII* című képe látható

2014.

Egyszer volt hol nem volt, volt egyszer egy kapitány a tengerészeivel, akiknek olyannyira fejébe szállt tengerész-tudományuk, annyira önhittek és önelégültek voltak, hogy végül elment az eszük. Észak felé tekerve a kormányt addig hajóztak, amíg jéghegyekkel és veszedelmes jégablákkal nem találkoztak; majd sokkalta veszélyesebb vizek felé vették az irányt, hogy lehetőségük legyen még briliánsabb megoldásokkal fitogtatni tengerészetben való jártasságukat.

Magasabb és magasabb szélességi körökhöz érve az utasok és a legénység egyre inkább kényelmetlenül érezte magát. Veszekedni kezdtek egymással, és panaszkodtak mostoha életkörülményeikről.

-Ide a rozsdás bőkööt, – mondta egy megtermett matróz – ha nem ez a legborzalmasabb út, amelyen valaha részt vettem! A fedélzetet jégpáncél borítja; ha őrszolgálatban vagyok, a szél úgy vág a kabátomba, akár a kés; akárhányszor bevonom az orrvitorlát, majd' lefagy az ujjam; és ezért csak öt rohadt shillinget kapok egy hónapra!

- És még te panaszkodsz! - szólt egy hölgy utas – Éjszaka nem tudok aludni a hidegtől! Ezen a hajón nők kevesebb takarót kapnak, mint a férfiak. Ez nem fair!

Erre bekiabált egy mexikói tengerész.

- Az istenit! Én csak feleannyi pénzt keresek, mint az angol matrózok. Nekem több ételre van szükségem ilyen éghajlaton, és meg se kapom rendesen a jussom; az angolok bezzeg igen! És az egészben a legrosszabb, hogy a tiszték spanyol helyett folyton angol nyelven parancsolnak!

- Nekem több okom van panaszra itt bárkinél. – szólt egy amerikai indián matróz. - Ha a sápadt arcú nem foglalja el őseim földjét, nem lennék ezen a hajón sarki szél és jéghegyek közepette. Helyette egy szép, szelíd tó tükrébe mártogatnám kenum evezőjét. Kárpótlást érdelek. Legalább a kockázást* engedélyezhetné a kapitány, hogy egy kis pénzt összeszedhessek.

A fedélzetmester is rákezdett.

- Tegnap az első tiszt „buzinak” hívott, csak mert szeretem szopni a faszt. Jogom van a fasszopáshoz anélkül, hogy lebusziznának!

- Nem csak az emberek sorsa sanyarú a hajón. - vetette közbe egy állatbarát utas, a felháborodástól remegő hanggal. – Saját szememmel láttam, hogy a múlt héten a másodtisztt kétszer belerúgott a hajó kutyájába!

Az utasok egyike egy egyetemi professzor volt. Ökölbe szorított kézzel kezdett bele tiltakozásába:

- Ez borzasztó! Immorális! Ez rasszizmus, szexizmus, homofóbia, ez a munkásosztály kizsákmányolása! Diszkrimináció! Társadalmilag igazságosnak kell lennünk: a mexikói matrózának biztosítani kell az egyenlő bérezést, sőt, minden tengerésznek emelni kell a fizetésén; kárpótolni kell az indiánt, ugyanannyi lópokrócot adni a hölgyeknek, biztosítani kell a fasszopáshoz való jogot, és többé ne rúgja fel senki a kutyát!

- Igen-igen! – kiáltották az utasok. – Ja-ja! – ujjongott a legénység. - Ez diszkrimináció! Követelnünk kell jogainkat!

A hajóinas megköszöri a torkát.

- Khm-khm. Mindannyitoknak jó oka van panaszra. Véleményem szerint azonban mindenképpen azt kell csinálnunk, hogy visszafordítjuk a hajót dél felé, mert ha továbbra is

**Crap game*. Az USA legtöbb államában tiltott a kereskedelmi szerencsejáték, néhány éve azonban a szövetségi törvényszék úgy határozott, hogy az államoknak nem szabad ilyen törvényeket kivetni indián rezervátumokra. Azóta sok indián törzs alapított kaszinókat saját rezervátumában olyan államban, ahol egyébként ez illegális, sok pénzt keresve ezzel. A „*crap game*” kockával játszható szerencsejáték, amelyet gyakran kereskedelmi célból, illegálisan üznek. Theodore J. Kaczynski közlése.

észak felé tartunk előbb, vagy utóbb elsüllyedünk, és akkor sokra mész majd a fizetéssel a takaróddal, meg a faszszopáshoz való jogoddal, mert mindannyian megfulladunk!

Viszont senki sem figyelt rá, mert ő csak a hajóinas.

A kapitány és a tisztek a parancsnoki toronyból figyeltek és hallgatták az eseményeket. Egy egymásra vetett ravasz mosoly és kacsintás után a kapitány küldötteként a harmadik tiszt jött le az emelvényről, majd vállával utat törve magának, a fedélzeten összesereglett utasokból és legénységből verbuválódott tömeg közepére furakodott. Nagyon komoly arckifejezést felvéve ekképpen szólott:

- Nekünk, tiszteknek be kell ismernünk, hogy néhány rendkívül megbocsáthatatlan dolog történt ezen a hajón. Nem ismertük fel, milyen kritikus helyzet áll fenn, amíg nem hallottuk panaszaitokat. Jó szándékú emberek lévén csak javatokat akarjuk. Dehát, nos a kapitány elég maradi és öntörvényű, és ezért unszolni kell egy kicsit mielőtt bármi érdemi változtatásra szánja el magát. Személyes véleményem szerint, ha erőteljesen tiltakoztok – viszont mindenképpen békésen, és a hajó szabályait meg nem sértve -, kikökhenthetitek a kapitányt a tehetetlenségéből, és rákényszeríthetitek, hogy megoldja a gondjaitokat, amelyek miatt jogosan panaszkodtok.

Szónoklata végeztével a harmadik tiszt a torony felé vette az irányt. Eközben az utasok és a legénység ilyen szavakkal illették:

- Mérsékelt! Reformer! Ballibsi! Kapitány spiclije! - Mindazonáltal úgy cselekedtek, ahogy ő mondta. A parancsnoki torony előtt egy tömbbé tömörülve kezdték sérelmeiket ráolvasni a tiszt karra, és követelték jogaikat.

- Jobb bérezést és emberi munkakörülményeket! – ágált a megtermett matróz.

- Ugyanannyi takarót a nőknek! – pityergett a hölgy utas.

- Nekem spanyolul adják ki a parancsaikat! - sírt a mexikói.

- Jogom van kockázni! – rítt az indián.

- Nem akarom, hogy buzinak hívjanak! – hisztizett a fedélzetmester.

- Ne bántsák a kutyát! – dühöngött az állatbarát.

- Azonnali forradalmat! – üvöltött a professzor.

A kapitány és tisztikara percekig tartó titkos tanácskozásba kezdtek, egész idő alatt kacsintgatva, bólogatva és mosolyogva egymásra. Majd a kapitány lépett a parancsnoki torony elébe, és legnagyobb jóindulata jeléül kihirdette, hogy a megtermett matróz fizetését havi hat shillingre emeli; a mexikói bérét egy angol fizetésének kétharmadára növeli, és ezentúl az orrvitorla bevonására csak spanyolul adhatják ki neki a parancsot; a női utasoknak plusz egy takaró jár; szombat esténként megengedett az indián matrózoknak a kockázás; a hajómestert nem hívhatják buzinak, amíg szigorúan privát keretek között szopja a faszt; és végül: a kutyába tilos belerúgni, amíg az nem csinál valami komolyan rossz dolgot (mint például étellopás a spájzból).

Az utasok és a legénység fényes győzelemként ünnepelték az engedményeket, ámde másnap megint elégedetlenség lett rajtuk úrrá.

- Havi hat shilling piti összeg, és még mindig ugyanúgy lefagy a kezem, ha bevonom a vitorlát. – morgott a megtermett tengerész.

- Még mindig nem annyi a fizetésem, mint egy angolé, és ugyanígy kevés ez a kaja ilyen éghajlaton. – mondta a mexikói tengerész.

- Nekünk, nőknek továbbra sincs annyi takarónk, ami melegen tartana minket. – szólt a hölgy utas.

A legénység többi tagja és az utasok is hangot adtak hasonló panaszainknak, a professzor pedig adta alájuk a lovat.

Amikor végeztek, a hajóinas is felszólalt – ezúttal olyan hangerővel, hogy a többiek nem tudtak nem tudomást venni róla:

- Tényleg borzasztó, hogy a kutyát megrugdossák, ha lop egy kis kenyeret a spájzból; és valóban felháborító, hogy a nőknek nincs ugyanannyi pokrócuk, vagy ha a matrónak elfagy az ujja; és nem értem, miért ne szophatna faszt a fedélzetmester ha akar. De nézzétek csak, milyen vastagok errefelé a jéghegyek, és a szél is egyre erősebben és erősebben fúj! Vissza kell fordítanunk a hajót dél felé, mert ha továbbra is észak felé megyünk elsüllyedünk, és mind itt halunk meg!

- Óh igen, - szolt a fedélzetmester – tényleg szörnyű, hogy északnak tartunk. De miért kéne a mellékhelyiségbe szorulva kiélni faszszopási hajlamaimat? Miért kell engem buzinak hívni? Nem érek annyit, mint bárki más?

- Észak felé hajózni borzasztó, - vetette közbe a hölgy utas – de nem értitek? Pont ezért van több takaróra van szüksége a nőknek, hogy melegen tartson minket. Ugyanannyi pokrócot követelek a nőknek most azonnal!

- Való igaz,- hangzott a professzor véleménye – az, hogy északnak tartunk, mindannyiunkat kemény megpróbáltatások elé állít. De a dél felé vezető irány választása irreális lenne. Az órát nem tudod visszafordítani. Találnunk kell egy megfontolt módszert, amivel úrrá tudunk lenni a helyzeten.

- Nézd, - érvelt a hajóinas – ha hagyjuk a toronyban leledző négy örültet tovább ténykedni, mind megfulladunk! Ha egyszer kivezetjük a hajót a veszélyből, majd akkor aggódhatunk a munkakörülmények, a nőknek járó pokróc, meg a faszszopás joga miatt. De legelőször a hajót kell megfordítanunk! Ha néhányan összeülünk, és kiötlünk egy tervet, mutatunk egy kis merészséget, megmenekülhetünk. Ehhez nem kellünk sokan – hat, nyolc ember elég. Fel kell másznunk a toronyba, kidobni azokat a hibbantakat a hajóból, és dél felé kormányozni azt.

A professzor felemelte az orrát, és szigorúan kijelentette:

- Én nem hiszek az erőszakban. Immorális.

- Az erőszak alkalmazása *mindenkor* etikátlan. – mondta a fedélzetmester.

- Iszonyodom a tettelegtől.- jelentette ki a női utas.

Eközben a kapitány és a tisztek gondosan figyelték és hallgatták őket. A kapitány jelzésére a harmadik tiszt lelépett a fő fedélzetre. Elsétált az utasok és a legénység között, hogy elmondja nekik, még mindig sok gond akad a hajón.

- Sokat fejlődtünk – kezdett bele -, de sok teendő vár még ránk. A megtermett tengerész munkakörülményei továbbra is kemények, a mexikói matróz jelenleg sem keres annyit, mint az angolok, a nők még most sem kapnak annyi takarót, mint a férfiak, az indiánnak engedélyezett szombatonkénti kockajáték pedig csak részben kompenzálja az elvesztett földjét; igazságtalan, hogy a fedélzetmester csak a wc-ben szophat faszt, valamint az, hogy a kutyát is rugdossák néha.

- Szerintem a kapitánynak megint ösztönzésre van szüksége. Segítene, ha újra belekezdenének a tiltakozásba – addig a pontig, amíg az erőszakmentes marad.

Ahogy a harmadik tiszt visszament a hajó hátsó részébe, az utasok és a legénység kemény szavakkal illették, mégis, úgy cselekedtek ahogy mondta, és összegyűltek a parancsnoki torony előtt egy újabb demonstrációra. Acsarogtak, dühöngtek, lengették az öklüket, és még a kapitányt is megdobták egy záptojással (ami elől ügyesen félreugrott).

Miután meghallgatta panaszáradatukat, a kapitány a tisztekkel együtt bizalmas megbeszélést tartott, mialatt nagyban kacsingattak és mosolyogtak maguk közt. Aztán a kapitány kilépett a torony elé, és kihirdette, hogy a megtermett tengerésznek kesztyűt adnak, amivel melegen tarthatja a kezét, a mexikóinak egy angol matróz fizetésének háromnegyede jár, a nők kapnak még egy pokrócot, az indián kockázhat szombaton és vasárnap is, a

fedélzetmesternek engedélyezett a nyilvános faszszopás (de csak sötétedés után), valamint senki sem rúghat bele a kutyába a kapitány külön engedélye nélkül.

Az utasok és a legénység eksztatikus üdvrivalgásban tört ki e forradalmi győzelem hallatán, viszont a következő reggelen megint elégedetlenek érezték magukat, és ismételten morgolódni kezdtek ugyanazon korábbi nehézségek miatt.

A hajóinas ezúttal dühbe gurult.

- Istenverte bolondok! – kiabált – Nem látjátok, mit csinál a kapitány és a tisztek? Hagyják, hogy lefoglaljanak benneteket a jelentéktelen sérelmeitek a takaróról, a fizetésről és a kutyarugdosásról, hogy ne gondoljatok arra, mi a gond valójában a hajóval – vagyis, hogy tovább és tovább haladunk északra, és mind meg fogunk halni! Csak ha néhányan közületek észhez térnének, összefognánk, és elfoglalnánk a parancsnoki tornyot, visszafordíthatnánk a hajót és megmenekülnénk. Ehelyett mindannyian nyafogtok a piti kis dolgaitok miatt, mint a munkakörülmények, a kockajátékok meg a faszszopáshoz való jogok.

Erre az utasok és a legénység feldühödött.

- Piti? – sírt a mexikói. – Úgy gondolod ésszerű, hogy csak a háromnegyedet keresem egy angol tengerész fizetésének? Szerinted ez *csekélység*?

- Hogy nevezheted a *sérelmemet* jelentéktelennek? – kiáltotta a fedélzetmester. – Tudod te, milyen megalázó, ha buzinak hívnak?

- Rugdosni egy kutyát nem „piti kis dolog”! – üvöltött az állatbarát.- Hanem szívtelen, kegyetlen és brutális!

- Jól van, rendben. – válaszolt a hajóinas. - Nem piti és csekély dolgok ezek. Valóban, a kutya rugdosása kegyetlen és brutális, és megalázó, ha buzinak hívnak valakit. De a *valódi* problémánkhoz viszonyítva – ahhoz, hogy a hajó továbbra is észak felé tart – a sérelmeitek kicsinyesek és jelentéktelenek, hiszen ha rövid időn belül nem fordítjuk meg a hajót, mindannyian megfulladunk.

- Fasiszta! – kiáltott a professzor.

- Ellenforradalmár! – szólt a hölgy utas.

És az összes utas és az egész legénység egymás szavába vágva nevezte a hajóinast fasisztának és ellenforradalmárnak. Félrelökték, majd elkezdtek újra morogni a bérekről, a nőknek járó takaróról, a faszszopási jogról, és a kutyákkal való bánásmódról. Eközben a hajó folytatta útját észak felé, rövid időn belül pedig két jéghegy között szétzúzódott és mindenki megfulladt.